

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 251/2021
15.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд и АД за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2825/19 од 08.10.2020. године, у седници већа одржаној 15.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2825/19 од 08.10.2020. године у ставу првом изреке, тако што **СЕ ОДБИЈАЈУ**, као неосноване, жалбе тужених и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 3154/17 од 15.05.2019. године, у ставовима петом, шестом, седмом, осмом и десетом изреке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове ревизијског поступка у износу од 186.905,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3154/17 од 15.05.2019. године, у ставовима петим и седмим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу, за период од октобра 2014. године закључно са августом 2015. године солидарно исплате накнаду трошкова за исхрану у току рада и накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у одређеним појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе одређено у овим ставовима изреке. Ставовима шестим и осмим изреке обавезан је тужени АД за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд да тужиоцу, за период од септембра 2015. године закључно са септембром 2017. године, исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада и накнаду трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора у одређеним појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа до исплате, све ближе одређено у овим ставовима изреке. Ставом десетим изреке обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 145.202,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2825/19 од 08.10.2020. године, ставом првим изреке првостепена пресуда у наведеном делу је преиначена, тако што је тужбени захтев и захтеви тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка одбијен, као неоснован. Ставом другим изреке одбијени су, као неосновани, захтеви тужених за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом трећим изреке одбијен је, као неоснован, захтев туженог АД за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда ревизија је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), због чега није било места оцени изузетне дозвољености ревизије, у смислу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о основаности ревизије, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог АД „Железнице Србије“ Београд, а након статусних промена је закључио Анекс уговора број 4 од 01.09.2015. године са туженим АД за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд. У обрачуну зараде тужиоца висина утужених накнада није исказана у номиналном износу.

Првостепени суд је, најпре оценио да није основан приговор недостатака пасивне легитимације на страни туженог АД за железнички превоз путника „Србија Воз“ Београд. Овај тужени је након статусних промена преузео, не само права, већ и обавезе према запосленима, као послодавац следбеник, а није доказао да је на другачији начин са туженим АД „Железнице Србије“ Београд, као правним претходником регулисао питање индивидуалних и стечених права запослених. Применом одредбе члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду првостепени суд је усвојио тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, јер је утврђено да су у Анексу Колективног уговора за ЈП „Железнице“ („Службени гласник РС“ број 4/06) ова права запослених само декларативно наведена. Из члана 5. став 6. тог Анекса (којим је прописано да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. тог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора, сведене на један радни час) и каснијих измена Колективног уговора (којима је само мењана вредност радног часа), не може се закључити који износ представља накнаду спорних трошкова, а тужени нису доказали да су њихову исплату извршили, с обзиром да након измена Колективног уговора зараде запослених нису увећане.

Другостепени суд је првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев одбио као неоснован, са образложењем да је тужиоцу накнада по оба основа исплаћена у складу са одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду и одредбама Анекса Колективног уговора и Колективног уговора из 2015. године. По ставу истог суда наведене накнаде не морају бити номинално изражене у одлуци послодавца. То проистиче и из одлуке Уставног суда по уставној жалби којом приликом је оцењена уставност и законитост Закона о платама у државним органима и јавним службама у делу којим је прописано да коефицијент садржи накнаду за топли оброк и регрес.

Основано се ревизијом тужиоца указује да се наведено становиште другостепеног суда заснива на погрешној примени материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог (Сл. Гласник РС 4/06) одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61. па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006. године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. При том, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају тужени у току поступка нису доставили суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку нису ни донели. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени нису изјаснили о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказао у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да су тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износима према параметрима из ранијег Колективног

уговора. Тужилац је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених на основу налаза и мишљења вештака, применом наведених параметара. Стога је овако постављени тужбени захтев основан, како је то правилно оценио првостепени суд.

Према коначном успеху странака у спору, тужиоцу припада право на накнаду трошкова првостепеног поступка, у износу на које је тужене ставом десетим изреке првостепене пресуде обавезао првостепени суд.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је, применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену пресуду у ставу првом изреке тако што је одбио, као неосноване, жалбе тужених и потврдио првостепену пресуду, у ставовима петом, шестом, седмом, осмом и десетом изреке.

По оцени Врховног касационог суда тужиоцу, применом чл. 277. и 324. Закона о облигационим односима, право на законску затезну камату на досуђени износ трошкова парничног поступка припада од дана извршности пресуде, а не од пресуђења до исплате, како је то оценио првостепени суд. Међутим, у смислу члана 419. у вези члана 395. ЗПП, одлука о почетку тока камате на трошкове поступка није могла бити преиначена на штету тужиоца, због чега је решење о трошковима поступка у овом делу морало бити потврђено.

Тужиоцу, према успеху у ревизијском поступку, применом одредби чл. 153, 154. и 163. ЗПП припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка, за састав ревизије и усдских такси на ревизију и одлуку о ревизији у укупном износу од 186.905,00 динара. Странци коју је у успешној парници заступао адвокат, обвезник пореза на додату вредност, припада право на накнаду трошкова на име ПДВ-а на адвокатску услугу, па тужиоцу припада право на накнаду трошкова за састав ревизије увећане за износ пореза на додату вредност, у износу од 14.400,00 динара, одмерене према тарифном броју 16. у вези тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/2012). Поред тога тужиоцу припада право на наканду трошкова судске таксе на ревизију у износу од 69.002,00 динара и судске таксе на ревизију у износу од 103.503,00 динара, применом Таксене тарифе из Закона о судским таксама.

Из наведених разлога, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић